

Divadelní tlumočení

Umělecké tlumočení divadla má v České republice poměrně krátkou tradici. První divadelní představení tlumočené do znakového jazyka bylo u nás uvedeno v roce 1998. Šlo o představení Plukovník Pták Divadla Na zábradlí v Praze. Nejvíce tlumočených představení realizuje Česká komora tlumočnicků znakového jazyka.

Lze rozlišit tyto základní typy uměleckého divadelního tlumočení: balkónové tlumočení, statické tlumočení, zónové tlumočení, stínové tlumočení a tlumočení experimentální. Jednotlivé typy uměleckého divadelního tlumočení se liší především umístěním tlumočnicka v prostoru, které ovlivňuje míru tzv. pingpongového efektu. Tento efekt se projevuje tak, že neslyšící diváci musí neustále přenášet svou pozornost mezi tlumočnickem a herci na jevišti, protože jsou umístěni v různých částech divadelního sálu.

Balkónové tlumočení

- jeden tlumočnick tlumočí celé divadelní představení, je umístěn mimo jeviště, nejčastěji na balkóně
- tam jsou také často umístěni i samotní neslyšící diváci, kteří jsou tak vytrženi z přirozeného prostředí divadelních diváků a přicházejí o možnost odcházet z divadla s uměleckým zážitkem
- nejméně komfortní typ tlumočení

Statické tlumočení

- nejstarší, nejznámější a nejběžnější způsob tlumočení divadla pro neslyšící
- tlumočnick stojí nebo sedí na jednom jediném místě bez ohledu na to, co se děje na jevišti, většinou na straně jeviště nebo pod ním
- oblečení tlumočnicka bývá tmavé, jednobarevné, bez šperků či ozdob, je osvětlen pouze kuzelem světla, které na něj svítí stále se stejnou intenzitou
- nejlepší je umístit tlumočnicka tak, aby přes něj bylo vidět na jeviště – neslyšící diváci budou informováni o tom, kdo z herců právě mluví, a zároveň budou rozumět tomu, co říká
- tento typ tlumočení způsobuje u neslyšících největší pingpongový efekt

Zónové tlumočení

- na představení se podílí více tlumočnicků, typické je, že tlumočí ve dvojici
- tlumočnicki jsou přítomni přímo na jevišti, jejich umístění se může měnit se změnou scény či dějství tak, aby vždy byli přítomni v té zóně (části jeviště), kde se odehrává děj představení
- tlumočnicki většinou stojí na vyvýšeném místě, jsou oblečeni do kostýmů tak, aby se i vizuálně stali součástí představení
- pingpongový efekt je u tohoto typu tlumočení výrazně redukován

Stínové tlumočení

- počet tlumočnicků by měl být shodný s počtem herců
- tlumočníci jsou zapojeni do divadelního představení v maximální možné míře – pohybují se po jevišti spolu s herci a vytvářejí jakési jejich „stíny“
- tlumočníci znakového jazyka se stávají neoddělitelnou součástí divadelního představení
- neslyšící diváci si nemusí při sledování představení vybírat, zda budou svou pozornost upírat na tlumočnicka, nebo na herce
- ideální způsob zprostředkování představení neslyšícím

Experimentální tlumočení

- nový typ divadelního tlumočení, kdy se tlumočnick dostává velmi často do role interpreta
- počet tlumočnicků může převýšit počet herců
- tlumočníci jsou pevnou součástí představení, jsou v kostýmech

(z materiálů ČKTZJ)